

Бактеріальний опік- небезпечне захворювання плодів садів.

*Серед хвороб рослин, що занесені до «Переліку регульованих шкідливих організмів, обмежено поширених в Україні», бактеріальний опік плодів (збудник – бактерія *Erwinia amylovora* (Burill) Winslow et al.) без перебільшення можна вважати найважливішою і найнебезпечнішою, адже господарями збудника бактеріального опіку є понад 170 видів рослин із 28 родин. Існує список А2-карантинні організми, поширені на території України. До нього занесено*

Бактеріальний опік плодів. Найчастіше уражуються рослини родини розоцвітих (*Rosaceae*). Цей патоген за короткий проміжок часу здатен знищувати плоді насаджень на значних площах, що становить реальну загрозу для великих промислових яблуневих і грушевих садів, а також плодорозсадників. Сприятливі кліматичні умови для розвитку хвороби й існування дикорослих рослин-господарів створюють серйозну небезпеку для Середземноморського регіону. Збитки, яких хвороба може завдати в екосистемах регіону, непередбачувані. В Україні хвороба відома з 1999 р., коли її вперше виявили в Чернівецькій області. Карантинні режими щодо бактеріального опіку плодів встановлені в господарствах Волинської, Кіровоградської, Рівненської, Вінницької, Львівської областей.

Опік квітів – перша типова ознака прояву бактеріального опіку, що зазвичай з'являється навесні в період цвітіння плодів дерев.

У груші уражаються незрілі плоди, які набувають чорного забарвлення. Уражені органи груші, кизильнику, глоду стають чорними, в яблуні та черешні — червонувато-коричневими. Симптоми проявляються спочатку на верхівках пагонів, потім хвороба поширюється вниз і дуже швидко може охопити все дерево й призвести до його загибелі. Бактерії уражують тканини кори, лубу, камбію, але не проникають в деревину і судини. На корі гілок і пагонів утворюються виразки, розміри яких дуже швидко збільшуються. У місцях виразок кора розм'якшується, стає водянистою, здувається через значний приплив рідини, на поверхні з'являються краплі молочно-білої рідини, яка з часом під дією мікроорганізмів набуває темно-бурого

забарвлення (містить величезну кількість бактерій). Виділення ексудату є характерною ознакою, що відрізняє опік від інших бактеріозів, що уражують плоді дерева. Основними переносниками збудника на невелику відстань є комахи-запилювачі (бджоли, оси, мухи, джмелі, попелиці, галиці, тощо). Збудник захворювання відносно стійкий до умов зовнішнього середовища. Встановлено, що на сонячному світлі в краплинах ексудату бактерія гине лише через 22 год, а без світла зберігається в ексудаті понад два місяці. За сприятливих умов у ґрунті бактерії зберігають свою життєздатність не більше 38 днів, у зрізаних пагонах залежно від умов – 3–29 днів.

Карантинні заходи

-забороняється ввезення садивного та щепного матеріалу із заражених районів з країн, де зареєстровано захворювання;

- -обов'язковий карантинний догляд та лабораторна експертиза;
- для вчасного виявлення захворювання необхідне обстеження посадок у період цвітіння та досягання плодів.

Агротехнічні заходи

- сильно уражені опіком плодових поодинокі плоді дерева знищують шляхом викорчування і спалювання їх на місці;
- при незначному ураженні окремих гілок опіком плодових проводять п'ятиразовий обробіток в період цвітіння плодових дерев бордоською рідиною;- бордоська рідина неефективна проти бактеріального опіку, оскільки збудник захворювання не грибок, а бактерія – *Erwinia amylovora*. Для лікування застосовувати антибіотики, наприклад – «Ампіцилін», 1 ампула на 6-8 л води, обприскати, повторно через 3-4 дні. Одночасно обробляють фунгіцидами широкого спектру дії, наприклад Топсин-М, оскільки захворюваність на бактеріальний опік часто поєднується з грибовими інфекціями.
- у період спокою пізно восени роблять обрізку окремих гілок: молодих на відстані 20-25 см від місця ураження, старих — на відстані 10-15 см;
- як профілактичний захід рекомендується проводити викорчування дикорослих груш, яблунь і глоду, які можуть бути джерелом інфекції;
- при закладанні нових садів необхідно вибрати стійкі сорти;
- проводити боротьбу з комахами-переносниками.

Державний фітосанітарний інспектор
Головного управління
Держпродспоживслужби в Полтавській області

С. Надтока